

DANIŞMA MECLİSİ S. Sayısı : 114

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı ve Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (1/152)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Başkanlığı

4 Mart 1982

Sayı : KKTD 18-101-1188/01918

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 1 . 3 . 1982 tarihinde kararlaştırılan «Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Danışma Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesine göre gereğinin yapılmasını arz ederim.

Bülend ULUSU
Başbakan

KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ KURULUŞ, GÖREV VE YETKİLERİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ İLE İLGİLİ YETKİ KANUNU TASARISI GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi, Bakanlıkların bir kısmı özel kanunla, bir kısmı da 3 . 9 . 1946 tarihli ve 4951 sayılı Kanun hükümlerine göre Başbakan'ın önerisi, Devlet Başkanı'nın onayı ile kurulmuş bulunmaktadır.

Diğer kamu kurum ve kuruluşları da ya kanunla ya da Bakanlar Kurulu kararı veya Bakan onayı ile kurulmaktadır.

Kamu kurumu ve kuruluşlarının kuruluş ve örgütlenme biçimleri belli esaslara bağlanmadığından, bu kurum ve kuruluşların görevlerinin ve birimlerinin tespitinde farklılıklar olduğu gibi ortak birimlerin görevlerinin belirlenmesinde de değişik düzenlemelere gidilmiştir.

Bu durum, zamanla kamu kurum ve kuruluşlarının gerek teşkilât yapısında, gerekse görev ve yetkilerinin belirlenmesi ve kullanımında bir takım karışıklık ve düzensizliklere yol açmıştır. Ayrıca, kamu kuruluşlarının teşkilâtı gereksiz yere genişlerken hiyerarşik yapıda ve unvanlandırmada birlik ve paralelliğin korunmaması zaman zaman hizmeti aksatıcı sonuçlara da neden olmuştur. Bu durumun hizmetlerin maliyetine etkisi ise tartışmasızdır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının, kuruluş ve görevlerine ilişkin kanunların hazırlanmasında diğer kurum ve kuruluş kanunları dikkate alınmadığından bunların hukuki yapılarında farklılıklar, koordinasyon bozuklukları, görev ve yetki tedahülleri ortaya çıkmakta bu da kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik biçimde yürütülmesini engellemektedir.

Bütün bu nedenlerle, «Kamu kurum ve kuruluşu» sayılan tüm birimleri kapsayacak genel bir düzenleme yapılması; kaçınılması ve daha fazla geciktirilmesi mümkün olmayan bir zorunluluk olmuştur. Bu düzenlemenin ayrı ayrı kanunlarla yapılması ise, kanun yapmanın gerektirdiği süre gözönüne alındığında, amacın tam olarak gerçekleştirilebilmesine imkân vermemektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, kamu hizmetlerinin yürütülmesindeki yapısal aksaklıkların süratle giderilmesi amacıyla bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kamu hizmetlerinin süratli, düzenli, verimli, etkin, ekonomik biçimde yürütülmesi amacıyla Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2. — Kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetkiye dayanılarak çıkarılacak kanun hükmünde karar-namelerin; Başbakanlık, Bakanlıklar ve bunlara bağlı veya bunlarla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının (Kamu İktisadi Teşebbüsleri dahil) yeniden düzenlenmesine ilişkin hususları kapsamı öngörülmüştür.

Madde 3. — Bakanlar Kurulunun, Yetki Kanununa dayanarak çıkaracağı kanun hükmünde kararnameler-de hangi ilkeleri gözönünde bulunduracağı belirlenmektedir.

Bu arada Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılıkları ile Devlet Bakanlıklarının kurulması ve kaldırıl-ması uygulanmakta olan 4951 sayılı Kanunun amacına uygun olarak Başbakanın önerisi ve Devlet Başkanının onayına bırakılmakta, diğer Bakanlıklar ile Müsteşarlık ve Genel Müdürlüklerin kurulmasında ise kanun hük-münde kararname çıkarılması öngörülmektedir.

İdareye elâstikiyet kazandırılması maksadıyla Bakanlıklar bünyesinde müstakil daire başkanlığı kurula-bilmesi için ise Bakanlar Kurulu Kararı yeterli görülmüştür.

Madde 4. — Bakanlar Kuruluna iki yıl için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi hükme bağlanmaktadır.

Madde 5. — Kadro değişikliği nedeniyle bu Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarındaki ba-zı personelin mevcut haklarına dokunulmaması ve bu suretle kişilerin mağduriyetinin önlenmesi amacıyla ka-nunun yürürlük tarihinin 26 . 2 . 1982 olarak belirlenmesi öngörülmüştür.

Madde 6. — Yürütme hükmüdür.

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

TC

Danışma Meclisi

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No. : 1/152

Karar No. : 40

23 Nisan 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı ve Gerekçesi, Komisyonumuzun 16 Mart 1982 ile 6 Nisan 1982 tarihleri arasında yapılan 6 birleşiminde Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Turgut ÖZAL, Devlet Bakanı Sayın İlhan ÖZT-RAIK, Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüldü.

Tasarının tümü ve maddeleri, Hükümetten geldiği şekli ile ve Komisyonunda verilen önergeler dağrultusunda tartışıldı.

I) Tasarının amacı

Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş görev ve yetkilerini yeniden düzenleyerek bu kuruluşlara işlerlik kazandırmak, kamu hizmetlerinin yürütülmesindeki aksaklıkları süratle gidermek ve kamu kuruluşlarının birimlerini yeniden organize etmek suretiyle gereğinden fazla genişleyen hiyerarşik yapıda köklü bir değişiklikle hizmet maliyetini azaltmaktır.

Bakanlar Kuruluna, kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin konularda, yukarıdaki ilkeler çerçevesinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesiyle, bu hizmetlerde rasyonellik sağlanacağı gözönünde tutularak Yetki Tasarısı, bazı değişikliklerle (Komisyonumuzca benimsenmiştir.

II) Maddelerle ilgili açıklamalar

Madde 1. — Madde metni komisyonumuzca esas itibariyle benimsenmiş ancak tartışmalar sonucunda, maddeye açıklık kazandırmak amacıyla kamu kurum ve kuruluşları kapsamı belirlenirken «Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Yargı Kuruluşları, Sayıştay ve Üniversiteler hariç» tutularak, bu kurum ve kuruluşların Devlet teşkilatı içindeki özel statüleri dikkate alınmıştır. Ayrıca, kamu kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların da Yetki Tasarısı içine alınarak düzenlenmesi hususu Komisyonumuzca ilave edilmiştir.

Madde 2. — Maddenin (a) fıkrasındaki genel esaslar; kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki bölünüşüne, ana hizmet kuruluşlarından hangisinin, hangi bakanlıklara bağlanacağına, mevcut kuruluşların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, bakanlıkların taşrada ve ya yurt dışında teşkilat kurmasına ilişkin hükümleri ihtiva edecek şekilde düzenlenerek fıkraya açıklık getirilmiştir.

Maddenin (b) fıkrası (a) fıkrası metni içine alındığından tasarıdan çıkartılmış, (c) fıkrası ise değiştirilerek (b) fıkrası olarak benimsenmiştir.

Madde 3. — Madde genelinde, bazı cümle düzenlemeleriyle yeniden redaksiyona tabi tutulmuş, böylece maddenin açıklığa kavuşturulması sağlanmıştır.

Maddenin (a) fıkrasında belirtilen «Müsteşarlık ve Genel Müdürlükler» ibareleri, sınırlandırıcı bir anlam taşıyabileceği için metinden çıkartılmış, yerine «Bağlı kuruluşlar» ibaresi konulmuştur.

Maddenin b, c, d fıkraları Hükümetten geliş şekliyle aynen benimsenmiş ve kabul edilmiştir.

2485 sayılı Kurucu Meclis hakkındaki kanunun 12 nci maddesinde belirtilen üyelik güvencesini saklı tutmak amacıyla (e) fıkrasının sonuna, Hükümet temsilcisi Sayın Devlet Bakanının da katılmasıyla «Bu fıkra hükmü, 2485 sayılı Kanunun kapsamına giren personele de uygulanır» ibaresi eklenmiştir.

Maddenin (f) fıkrası tasarı metnindeki şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca 1 nci madde kapsamına dahil edilen kamu kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların kuruluş, görev ve yetkilerinin yeniden düzenlenmesinde, bu kuruluşların siyasi etkiden arındırılması ve her türlü zararlı akımların dışında tutulması ilkesi benimsenmiş ve maddeye yeni bir (g) fıkrası eklenmiştir.

Madde 4. — Madde metninde yer alan, iki yıllık süre, Komisyonumuzca tartışılmış ve bu süre Danışma Meclisinin çalışma taktirini de gözönüne alınarak 18 aya indirilmiştir.

Madde 5. — Yetki Kanununun yürürlüğe giriş tarihi esas itibariyle «Yayınlanma» tarihi olarak kabul edilmiştir. Ancak, 28 Şubat 1982 tarih 8/4334 sayılı «Bakanlıkların Yeniden Düzenlenmesi ve Çalışma Esasları Hakkındaki Kararname» hükümlerine göre yapılan düzenlemeler sırasında kamu görevlilerinin kadro unvan ve derecelerindeki değişiklikler nedeniyle uğrayabilecekleri maddî kayıpları önleyici bir hüküm, anılan kararname ile getirilmiş olmakla birlikte, uygulamada herhangi bir tereddüde mahal vermemek için bu yetki kanununun geçerlilik tarihinin «Sadece özlük haklarıyla» sınırlı kalmak kaydıyla, 26 Şubat 1982 olması kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tasarıyı tümü ve maddeleri itibariyle derinliğine ve genişliğine tartışarak çalışmalarını tamamlamış, tasarıyı prensip olarak benimsemiş; yalnız bazı madde ve fıkralarda değişiklik yapılması istendiğinden, bu konularda beliren aykırı görüşler raporumuz ekinde gösterilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere, Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Turgut KUNTER
Başkan

Tülay ÖNEY
Kâtip

1 nci madde ile 3/f ve 3/g ye ilişkin görüşüm eklidir.

Muhsin Zekai BAYER
Karşı oy yazım eklidir 3/f maddesinde söz hakkım saklıdır.

Akif ERGİNAY
Üye

1 ve 3/g maddesinde söz hakkım saklıdır. Karşı oy yazım eklidir.

İbrahim GÖKTEPE
Üye

Beşir HAMİTOĞULLARI
Üye
Söz hakkım saklıdır. Karşı oy yazım eklidir.

Muzaffer SAĞIŞMAN
Üye

A. Lâmi SÜNGÜ
Üye

Şadan TUZCU
Üye

Tandoğan TOKGÖZ
Başkanvekili

Yavuz ALTOP
Üye

Orhan BAYSAL
Üye

Azmi ERYILMAZ
Üye

Tasarının 1 nci ve 3 ncü maddesinin 9 fıkrası hakkında söz hakkım saklıdır.

Özer GÜRBÜZ
Üye

Karşı oy yazım eklidir. 3/9 maddesinde söz hakkım saklıdır.

Necmettin NARLIOĞLU
Üye

3 ncü Maddenin C Bendinin 2 nci fıkrası için söz hakkım saklıdır.

Ahmet SAMSUNLU
Üye

İbrahim ŞENOCAK
Üye

Bahtiyar UZUNOĞLU
Üye

1 ve 3/9 maddelerinde söz hakkım saklıdır. Karşı oy yazım eklidir.

Cemil ÇAKMAKLI
Sözcü

Fuat AZGUR
Üye

Ahmet Senvar DOĞU
Üye
Genelde söz hakkım saklıdır.

Abdurrahman Ali GİRMEN
Üye

Turhan GÜVEN
Üye
3 ncü maddede söz hakkım saklıdır.

Nazmi ÖNDER
Üye

Dündar SOYER
Üye

Cahit TUTUM
Üye
Genelde ve maddeler üzerinde söz hakkım saklıdır.

Osman YAVUZ
Üye

KARŞI OY YAZISI

Bu Yetki Kanunu Tasarısının 1 ve 3/f maddelerine muhalifim.

Tasarının amacını belirleyen 1 nci maddede, görüleceği üzere Kamu İktisadi Teşebbüsleri bu yetki kanununa dayanarak hazırlanacak kararnamelerle düzenlenecektir. Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) 50 yıla yaklaşan bir süreden beri, Türkiye'nin ekonomik hayatında son derece önemli rol oynamış üretim birimleridir. Ekonomimizde özel sanayinin gelişme ortamını hazırlamış, sosyal dengeleri korumaya yardımcı olmuş, istihdam sahası yaratmış kuruluşlardır. Çok iyi bilinen nedenlerle, yönetimlerinde rasyonellik sağlamadığı, üretime katkı yaparken, bütçeye zaman zaman külfet yükler hale geldikleri doğrudur. O nedenle de KİT'lerin yeniden düzenlenmesi zorunludur.

Ancak bu, bugün ortaya çıkmış bir konu değildir. KİT'leri yeniden düzenleme gereği 1967'de kendini hissettirmiş ve bu çalışmayı yapmak üzere komiteler kurulmuştur. Aradan geçen 15 yıl içinde çok sayıda inceleme, çalışma yapılmış, birbirini tamamlayan veya birbirinden farklı olan çok sayıda model teklifler geliştirilmiştir. 15 yılda sağlanan böylesine bir birikim varken, bugün hâlâ tek tek kararnameler çıkarılarak, deneme metodu ile doğruyu bulma biçiminde bir KİT düzenlemesini benimsemek mümkün değildir. Çünkü KİT'lerin büyük bir kısmı üretim yapan kuruluşlardır. Kararname ile bir düzenleme yapıp, 6 ay sonra bunun değiştirilmesine gitmek, üretimi, tamiri çok güç olacak biçimde aksatabilir.

Bu noktada Hükümetten beklenen, 15 yıldır yapılmış ve sonuçları ortaya konmuş bulunan çalışmaları, gözden geçirip, belirli bir modeli benimsemesi ve bütün KİT'leri oturabileceği bir «çerçeve yasasını» Meclise sunmasıdır. Ancak bu yolla tutarlı, sistemli ve istikrarlı bir KİT düzenlemesi mümkün olabilir; 6 ayda bir değişebilecek kararnamelerle, münferit KİT düzenlemeleri yapmanın rasyoneli yoktur ve ekonomiye yarar sağlayacağı da tartışmalıdır.

O nedenle KİT düzenlemesinin 1 nci madde ile bu yetki kanunu tasarısına alınmasına ve bu düzenlemenin 3/f maddesinde çok genel ifadelerle belirtilen hatta belirsizlik ifade eden ilkeler çerçevesinde yapılmasına karşıyım.

Tülay ÖNEY.

KARŞI OY YAZISI

Kanun Tasarısının 1 nci maddesiyle 3/g bendine, kanunla kurulmuş meslekî kuruluşların da dahil edilmesinin Anayasanın 122 nci maddesiyle demokratik ilkelere aykırı olması nedeniyle karşıyım.

Akif ERGİNAY

Tülay ÖNEY

Özer GÜRBÜZ

KARŞI OY YAZISI

Kamu İktisadi Teşebbüsleri, kamu idarelerinde özelliik ve nitelik bakımından değişik kurumları kapsamaktadır. Kuruluş statüleri de çok değişikdir.

KİT'ler diye kısaca belirlenen Kamu İktisadi Teşebbüslerinin yeniden düzenlenmesi ancak; Araştırma - Planlama - İşletme - Pazarlama çalışmalarının bütünüyle tamamlanmasına bağlıdır.

Sosyo - ekonomik kalkınma hedefleriyle ilgili ve DPT'nin beş yıllık kalkınma plan ilkeleri bakımından bağlantılı bulunan bu hususta yeni bir plan hazırlığı devresine girdiğimiz bu zamanda gereken ön hazırlıklar yapılmadan hükümete KİT'ler konusunda geniş bir yetki verilmesi hatalıdır.

Diğer bir önemli husus ise «Karma Ekonomi» nin hudutlarının tespiti konusudur. Bu konu, Anayasa çalışmalarıyla çok yakından ilgilidir. Bu bakımdan acele karar vermek hatalıdır.

Kanun tasarısı genel kapsamı ile kamu idarelerinde hizmetin düzenlenmesi sorununu ele almaktadır. KİT'ler de ise hizmet düzenlenmesi yanında tamamen ayrı bir faaliyet kapsamı olarak mal üretilmesi veya hizmet üretilmesi sorunu bulunmaktadır. Bu bakımdan da Kanun tasarısını tümü ile ve genel gerekçesi ile bu fıkra ekonomik düzenleme bakımından karşılık göstermektedir.

Geçmiş yıllarda, karma ekonominin modeli çok değişik uygulamalara dönüşmüş ve aynı prensipler carî iken bile özel teşebbüs ile müşterek hudutları belirlenmediği için değişik modeller uygulamaya konmuştur.

KİT'ler, genel ekonomi düzeninde bir yatırım işidir. Bu hususu teyit eden Komisyondaki hükümet temsilcisi Devlet Bakanı Sayın İlhan Öztrak benim bir sualim üzerine aynen (KİT konusunda nihai prensipler, Bakanlar Kurulunda henüz tespit edilmemiştir.) demişlerdir.

KİT'lerin en önemli bir konusu ise personel düzenindeki ayrıcalıktır. Kamu idarelerinin dışında özellikle kitlerde personel özlük hakları çok değişik uygulamalar göstermektedir. Bu durum Toplu İş Sözleşmeleri ile çok yakından ilgilidir. Toplu İş Sözleşmeleri konusunda yeni bir yasa hazırlığını hükümetin yaptığı resmen ifade edilmiştir.

Sosyal ve ekonomik kalkınma ilkeleri ile ilgili mer'î Anayasamızın 40 ncı Maddesinin 3 ncü fıkrası gözönünde tutulması halinde bile yeni bir çalışma ve araştırma yapılmadan bu yetkinin hükümete verilmesini sarkıncalı görüyor ve 3 ncü maddenin (f) fıkrasının kanun taslağından çıkarılması görüşümdedir.

5 Nisan 1982

Muhsin Zekâi BAYER

KARŞI OY YAZISI

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş Görev ve Yetkilerinin Yeniden Düzenlenmesi ile ilgili Yetki Kanunu Tasarısı;

İçeriği belirlenmemiş, somut örneklerle aydınlığa çıkarılmamış çok geniş bir alanda 18 aylık gibi uzun süreli bir yetki istenmektedir.

Türkiye'de idarî yapı, gerçekten halka hizmet götürmede ve iktisadi kalkınmayı sağlamada yetersiz kaldığı ve bürokrasinin oluşturduğu tehlikeli engellerin devam ettiği bir vaki'dir.

İdarî yapı, eskimiştir, yetersizdir ve ülke ihtiyaçlarını karşılayamayacak bir niteliktedir. Buna rağmen, önümüzdeki tasarı, neyi, niçin, nasıl değiştireceğini, bir tek somut örnekle ortaya koyamamaktadır. Değiştirilmesi, yeniden kurulması veya son verilmesi gereken, Bakanlık, teşkilat ve kurumlar hakkında bir bilgi edinip, ikna olmak mümkün olmamıştır. Kısaca hedeflenenler ve kullanılacak araçlar da belirsizdir. Anlaşılan, konu henüz kristalize olmuş değildir.

Özellikle 3 ncü maddenin (f) fıkrasında, ele alınacak KİT'lerin, hangi yönde ve nasıl düzenleneceği, vuzuha kavuşturulmamıştır.

Anlaşılan odur ki, Hükümet henüz kristalize olmamış görüş, yaklaşım ve nihai hale getirilmemiş, hatta ilke sayılamayacak görüşler için, uzun süreli yetki istemektedir. Yeterince hazırlık yapılmamış bir konuda, ikna olmadan ve yararına inanmadan uzun süreli bir yetki vermenin sebep olacağı tehlikeli alt - üst etme gibi sonuçları nedeni ile, ilke olarak paylaşmıyor ve katılmıyorum.

Beşir HAMİTOĞULLARI

KARŞI OY YAZISI

Tasarının 1 ve 3/g maddelerinin kapsamı, Komisyon'da «Kamu Kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların» da ilavesiyle genişletilmiştir. Bu hususla ilgili görüşlerim aşağıda arz edilmiştir :

1. Kamu Kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların kanun tasarısının kapsamına dahil edilmesi neticesinde, örneğin, 5590 sayılı Kanuna tabi bulunan ve kamu kurumu niteliğinde birer meslekî kuruluş olan «Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ile Ticaret ve Sanayi Odaları» yetki kanunu kapsamına girdiği halde; yine 5590 sayılı Kanuna tabi bulunan ve «Ticaret Borsaları» ile odalar ve borsalar tarafından oluşturulan ve fakat kamu kurumu niteliğinde meslekî kuruluş sayılmayan, sözkonusu teşekküllerin üst kuruluşu olan «Türkiye Odalar Birliği» yetki kanununun kapsamı dışında kalmaktadır. Aynı şekilde, 507 sayılı Kanuna tabi olarak kurulan «Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri» kamu kurumu niteliğinde birer meslekî kuruluş olmaları dolayısıyla, yetki kanununun kapsamına dahil oldukları halde; yine 507 sayılı Kanuna tabi bulunan ve fakat kamu kurumu niteliğinde meslekî kuruluş sayılmayan, bu derneklerin oluşturduğu «Birlikler» ile «Konfederasyonlar ve Federasyonlar» kapsam dışı kalmaktadır. Bu husus, aynı kanuna tabi bir kısım kuruluşların yetki kanununun kapsamına girmesi ve fakat yine aynı kanuna tabi bir kısım kuruluşların ise, kanunun şümulü dışında kalmış olması gibi çelişkili bir durum ortaya çıkarmaktadır. Kanaatimce, bu çelişki giderilmeden sözkonusu maddelerin düzenlenmesi; hukukî boşluk doğuracağı ve tatbikatta aksaklıklara neden olacağı cihetle, sakıncalı görülmektedir.

2. Komisyon'da, Hükümet Sözcüsü Sayın Devlet Bakanının ifade ettikleri gibi, yetki kanunu tasarısı ile güdülen asıl gaye, «Bakanlıklar» ile bunlara bağlı veya ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin konuların düzenlenmesidir. Yoksa, bunların dışında, sayıları oldukça fazla bulunan «kamu kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların» bu yetki kanunu ile düzenlenmesi düşünülmemiştir. Komisyon'da yapılan ilave ile, Hükümete şimdilik düzenlemeyi düşünmediği bir alan için de yetki verilmiş olmaktadır. Kaldı ki, yetkinin kullanılması (18 ayla sınırlandırılmış bulunmaktadır. Bu süre içinde «Bakanlıklar ile bunlara bağlı veya ilgili kamu kurum ve kuruluşların» dışında, sözkonusu «kamu kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların» da düzenlenebilmesi, pek mümkün görülememektedir.

Yukarıdaki nedenlerle, Komisyon'da tasarı metnine dahil edilmiş bulunan «Kamu Kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların» tasarının kapsamı dışında tutulması görüşündeyim.

Arz ederim.

Bahtiyar UZUNOĞLU

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı

Amaç :

MADDE 1. — Kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesi için kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin konularda aşağıda belirtilen çerçevede dahilinde Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Kapsam :

MADDE 2. — Bu Yetki Kanununa göre çıkarılacak kanun hükmünde kararname;

a) Kamu hizmetlerindeki gelişmelere göre, muhafazası, birleştirilmesi, yeniden düzenlenmesi veya kurulması öngörülen Bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kuruluşların ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının :

- (1) Kuruluş biçimlerine ve hukukî yapılarına,
- (2) Hangi anabirimlerden oluşacağına,
- (3) Birimler arasındaki hiyerarşik ilişkiye,

(4) Tüm kuruluşlarda benzer hizmet yapan birimlerin görev, yetki ve yükümlülüklerine,

Ait genel esasları,

b) (a) bölümünde sayılan kurum ve kuruluşların gerektiğinde kaldırılmasına yetki veren hükümleri,

c) (a) bölümüne göre belirlenecek genel esaslar dahilinde bu kurum ve kuruluşların herbirinin teşkilatlanma, görev, yetki ve yükümlülüklerinin belirlenmesine ilişkin hükümleri,

Kapsar.

BÜTÇE - PLÂN KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı

Amaç :

MADDE 1. — Kamu hizmetlerinin düzenli, etkili, verimli, ekonomik ve süratli bir şekilde yürütülmesi için kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslekî kuruluşların (Genel Kurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Yargı Kuruluşları, Sayıştay, Üniversiteler hariç) kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin konularda aşağıda belirtilen çerçevede dahilinde Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Kapsam :

MADDE 2. — Bu kanuna göre çıkarılacak kanun hükmündeki kararname;

a) Kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasında bölünüşüne, hangi anahizmet kuruluşlarının hangi bakanlıklara bağlanacağına, yeni bakanlık, bağlı ya da ilgili kuruluş kurulmasına, mevcutların birleştirilmesi veya kaldırılmasına, bakanlıkların taşrada ve yurt dışında teşkilât kurmasına; muhafazası, birleştirilmesi, yeniden düzenlenmesi veya kurulması öngörülen bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kuruluş biçimlerine, hukukî yapılarına, hangi anahizmet birimlerinden oluşacağına, birimler arasındaki hiyerarşik ilişkilere, tüm kuruluşlarda benzer hizmet yapan birimlerin görev, yetki ve yükümlülüklerine ait genel esasları,

b) Bu esaslara uygun olarak yukarıda sayılan kurum ve kuruluşların teşkilât, görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ilişkin hükümleri,

Kapsar.

(Hükümetin Teklifi)

İlkeler :

MADDE 3. — Bakanlar Kurulu, birinci madde ile verilen yetkiyi kullanırken, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülebilmesini sağlamak amacıyla aşağıdaki ilkeleri gözönünde bulundurur :

a) Asli ve sürekli kamu hizmetlerinden genel idare esaslarına göre yürütülmesi gerekenler, Başbakanlık, Bakanlıklar ve bunlara bağlı Müsteşarlık ve Genel Müdürlükler eliyle gördürülür.

b) Bakanlıkların kuruluş ve teşkilatlanmasında; kamu hizmetlerinde iş bölümünün ve koordinasyon sağlanması, bir hizmetin tek kuruluş veya birim tarafından yürütülmesi ve kaynak israfının önlenmesi esasına uyulur.

c) Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılıkları ile Devlet Bakanlıkları dışındaki Bakanlıklar, Müsteşarlık ve Genel Müdürlükler bu Kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetkiye göre kurulur.

Bakanlıklar bünyesinde müstakil Daire Başkanlığı kurulabilmesi için Bakanlar Kurulu kararı alınması yeterlidir.

d) Kurum ve kuruluşların merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı, hizmetlerin özelliğinden kaynaklanan zorunlu farklılıklar saklı kalmak kaydı ile, hiyerarşik bağlılık, unvan ve rütbe standardizasyonu sağlanacak şekilde düzenlenir.

e) Yeni düzenlemeler nedeniyle kadro unvanı ve derecesi değişen görevlilerin eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminat hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

f) Kamu İktisadi Teşebbüslerinin kuruluş ve teşkilatlanmasında, yukarıdaki ilkelerle birlikte hizmetin gerekliliği, ülke ekonomisine yararlılık, verimlilik ve kârlılık esasları gözönünde bulundurulur.

Yetki Süresi :

MADDE 4. — Bakanlar Kuruluna birinci madde ile verilen yetki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl için geçerlidir.

(Bütçe - Plân Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İlkeler :

MADDE 3. — Bakanlar Kurulu, birinci madde ile verilen yetkiyi kullanırken, kamu hizmetlerinin düzenli, etkili, verimli, ekonomik ve süratli bir şekilde yürütülebilmesini sağlamak amacıyla aşağıdaki ilkeleri gözönünde bulundurur :

a) Kamu hizmetlerinden genel idare esaslarına göre yürütülmesi gerekenler; Başbakanlık, Bakanlıklar ve bunlara bağlı kuruluşlar eliyle yürütülür.

b) Bakanlıkların kuruluş ve teşkilatlanmasında; kamu hizmetlerinde iş bölümünün ve koordinasyon sağlanması, bir hizmetin tek kuruluş veya birim tarafından yürütülmesi ve kaynak israfının önlenmesi esasına uyulur.

c) Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılıkları ile Devlet Bakanlıkları dışındaki Bakanlıklar, Müsteşarlık ve Genel Müdürlükler bu kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetkiye göre kurulur.

Bakanlıklar bünyesinde müstakil Daire Başkanlığı kurulabilmesi için Bakanlar Kurulu kararı alınması yeterlidir.

d) Kurum ve kuruluşların merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı, hizmetlerin özelliğinden kaynaklanan zorunlu farklılıklar saklı kalmak kaydı ile, hiyerarşik bağlılık, unvan ve rütbe standardizasyonu sağlanacak şekilde düzenlenir.

e) Yeni düzenlemeler nedeniyle kadro unvanı ve derecesi değişen görevlilerin eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminat hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

Bu fıkra hükmü 2485 sayılı kanun kapsamına giren personele de uygulanır.

f) Kamu İktisadi Teşebbüslerinin kuruluş ve teşkilatlanmasında, yukarıdaki ilkelerle birlikte hizmetin gerekliliği, ülke ekonomisine yararlılık, verimlilik ve kârlılık esasları gözönünde bulundurulur.

g) Kamu kurumu niteliğindeki mesleki kuruluşların, kuruluş kanunları, organlarının teşkili, görev ve yetkileri yeniden düzenlenirken bu kuruluşların, her türlü zararlı akımların dışında tutulması ve siyasi etkiden arındırılması esası gözönünde tutulur.

Yetki Süresi :

MADDE 4. — Bakanlar Kuruluna birinci madde ile verilen yetki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 18 ay için geçerlidir.

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük :

MADDE 5. — Bu Kanun 26 Şubat 1982 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Bütçe - Plan Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük :

MADDE 5. — Bu Kanun, yeni düzenlemelerde kadro unvan ve derecesi değişen personelin özlük hakları ile ilgili hükümleri 26 Şubat 1982 tarihinden geçerli olmak üzere, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 6. — Tasarımın 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

1.3.1982

Başbakan

B. Ulusu

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

Z. Baykara

Devlet Bakanı

Prof. Dr. M. N. Özdağ

Dışişleri Bakanı

İ. Türkmen

Ticaret Bakanı

K. Cantürk

Tarım ve Orman Bakanı

Prof. Dr. S. Özbek

Kültür ve Turizm Bakanı

İ. Evliyaoğlu

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

T. Özal

Adalet Bakanı

C. Mentesh

Maliye Bakanı

K. Erdem

Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı

Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Çalışma Bakanı

Prof. Dr. T. Esener

İmar ve İskân Bakanı

Dr. Ş. Tüten

Devlet Bakanı

Prof. Dr. İ. Öztrak

Milli Savunma Bakanı

Ü. H. Bayülken

Milli Eğitim Bakanı

H. Sağlam

Gümrük ve Tekel Bakanı

Prof. Dr. A. Bozer

Sanayi ve Teknoloji Bakanı

M. Turgut

Köy İşleri ve Koop. Bak.

M. R. Güney

Devlet Bakanı

M. Özgünes

İçişleri Bakanı

S. Çetiner

Bayındırlık Bakanı

Dr. T. Önalp

Ulaştırma Bakanı

N. Özgür

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

F. İlkel

Gençlik ve Spor Bakanı

V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Şide